

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 3. Quod non sit surreptitia prouisio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98550](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98550)

33 Quoad secundum tvero, quod ait committi simoniam isto casu, quia negari non potest intervenire in huiusmodi collatione conditionem, modum, vel pactum quod iure non inest, istud procederet, cum non exigeretur iuramentum ante collationem, sed collatio fieret cum conditione, modo, vel pacto, quod præstaret postmodum illud iuramentum, ut in principio, & ibi gl. & c. *Artaldus* 8. q. 3. Art. ubi collator ante collationem diceret, ego volo tibi conferre hoc beneficium, sed præsta prius iuramentum de non resignando illud cum pensione, &c. non videtur posse dici intervenire in collatione conditionem, modum, vel pactum, nec ex tali iuramento ante collationem præstato, quia alias collator non vult conferre, dici potest induci simoniam, cum illud iuramentum non sit de præstando, vel faciundo aliquid in utilitatem, & commodum ipsius collatoris, vel alterius directe, quo casu esset simonia, c. *Italia* 8. q. 3. facit quod tradit Thos. Sanchez de *matrim.* lib. 1. disp. 39. n. 4.

35 Sicut si exigeretur ante collationem iuramentum de residendo, seu de dimittendo primum incompatibile, ut in casu Cosmæ Philarchi, de quo *sup.* n. 28. aut quod non accipit illud beneficium cum intentione dimittendi, ut exigitur Romæ in beneficiis residentie tempore examinis, vel de servandis statutis, etiam quando non est consuetudo illud præstandi, non diceretur ex hoc committi simoniam. Quamvis t. Franchus in *capitulo* 1. de *iur. in 6. n. 1.* post Archidiacon. & Ioann. Andr. ibi dicat ante electionem iurare servare statuta, & consuetudines Ecclesie, esse simoniacum, nisi tale iuramentum exigeretur à superiore, ut per glossam in *dist. principio*. Quod t. non videtur verum, & d. glossa est intelligenda de iuramento in utilitatem eligentium, iuxta tex. in quo fundatur in *dist. capitulo* 1. *Italia* facit gloss. 2. in *dicto principio*, & quod tradit Abbas cum Innocent. in *cap. cum*

36 *M. de constituto* numero 25. Et t. quod ordinarij possunt exigere dictum iuramentum de non resignando beneficium in fauorem, &c. ab iis qui ad beneficium promouentur, tenet Aqor in *instituto* moralibus 1. par. libro 11. cap. 5. ad fi. & 2. p. libro 6. cap. 9. quasi 9.

39 Vnde in prædicto t. dubio videtur distinguendum, quod aut collatio fit cum conditione, modo, seu pacto præstandi postea dictum iuramentum, & tunc est simoniaca, & nulla ex d. c. *quam pio* 1. q. 2. *dist. cap. Artaldus* 8. q. 3. cap. si de pactis, cap. ius nos de *simon.* cum alijs, & *dictis* cap. *precedenti*, & facit quod tradit Nau.

40 *confi.* 37. de *simon.* numero 14. Aut ante collationem exigitur dictum iuramentum, ut dixi, & tunc collatio non videtur simoniaca ex dictis, nec exactio iuramenti illicita, quia iuramentum illud non est de re illicita, & contra bonos mores. Nisi forte ille à quo exigitur, habeat ius ad beneficium, ut quia esset ad illud præsentatus, vel haberet literas in forma dignum, &c. nam tunc videretur sibi fieri iniuria exigendo ab eo tale iuramentum, ad quod non tenebatur. Quod t. tamen non videtur militare in parochialibus, quæ prouidentur in concursu, iuxta formam Concilij, etiam si ille à quo exigeretur tale iuramentum, esset dignior repertus in concursu, quia non videtur habere ius ad parochialem simpliciter, sed ex suppositione, quod ordinarius velit conferre, seu eligere, ut dictum est *sup.* 5. parte cap. 7. anumer. 83.

41 quo exigitur, habeat ius ad beneficium, ut quia esset ad illud præsentatus, vel haberet literas in forma dignum, &c. nam tunc videretur sibi fieri iniuria exigendo ab eo tale iuramentum, ad quod non tenebatur. Quod t. tamen non videtur militare in parochialibus, quæ prouidentur in concursu, iuxta formam Concilij, etiam si ille à quo exigeretur tale iuramentum, esset dignior repertus in concursu, quia non videtur habere ius ad parochialem simpliciter, sed ex suppositione, quod ordinarius velit conferre, seu eligere, ut dictum est *sup.* 5. parte cap. 7. anumer. 83.

43 Nec videtur istud iuramentum inualidum, ut ait Flam. quia ut dixi, non est de obiecto illicito, sed potius licito & honesto, & ob bonum finem, nempe ut

2. Tom.

Ecclesie habeant meliores ministros, nec contrarium inquit Nauarrus, quia solum ait, quod iuramentum de non petendo relaxationem ab illo iuramento non est validum, nec est seruandum saltem quando occurreret casus, in quo seruatum esset maiori bono impedimentum, & quod si vellet renuntiare in manibus Papæ cum pensione potest in ipsa supplicatione narrare iuramentum, & causam aliquam honestam, & sic obtinebit petendum. De t. quo an iuramentum de non petendo relaxationem sit validum, &c. vide Felin. in *cap. constitutus* de *rescript.* a. num. 9. & 13. & 14. Afflict. *decis.* 220. num. 11. parisijs *conf.* 96. n. 93. lib. 1. Paz in *praxi* 2. to. 2. *præcludio* num. 38. & Sotum de *iustitia & iure* libro 8. q. 1. art. 9. & *decis.* Farin. 78. n. 2. & *addit.* ibi, & Suarez de *releg. tract.* 6. libro 2. cap. 11. num. 6.

Quinto ex prædictis infertur ad aliud dubium, an quando Episcopus vult conferre parochialem alicui oppositori, & concurrenti habenti aliam parochialem seu eligere, & nominare eum ad illam quæ vacat in mense apostolico, seu alias est reseruata, possit ei dicere, quod prius resignet, & dimittat parochialem, quam habet, ne forte eam resignet cum pensione, vel ne vacet sub reseruacione.

In quo dicendum est, licet t. non videatur ad esse simonia, si libere, & sine vilo pacto, & conditione fiat resignatio, tamen non posse, si is est constitutus in sacris, nec habet aliunde, unde sustentari possit, nam tunc non habet secundam parochialem, & maxime si est ordinatus ad titulum primæ, ex decreto Concilij *ses.* 21. de *reformatione* cap. 2. & *constitutione* 58. Pij V. de qua *supra* 2. p. cap. 5. a numero 198. Si tamen faceret resignationem cum conditione, quod Episcopus ei conferret secundam, seu ad illam nominaret, esset simonia. Et t. similiter si resignatio fieret saluo iure, prout in hoc Episcopatu aliquando fieri intellexi, id est, quod si non assequeretur secundam, reuenteretur ad primam resignatam, nam resignatio debet esse libera, & sine vilo pacto, modo, vel conditione, alias est simoniaca, & nulla, ut dicitur *infra* 11. par. c. 3. a n. 145.

Similiter etiam collatio t. copulatiue fieri non debet, ne duo in eodem beneficio intulenter, aut beneficij diuisio fiat contra Concilium Turonen. c. *maioribus* c. *vacante*, & c. *dilecto* de *præben.* Felin. c. 2. de *appellatio* sub n. 5. Selua 3. par. q. 20. n. 5. Lamber. 2. p. 2. lib. 9. 3. art. 6. n. 2. & Corral. 4. p. c. 1. n. 4. & Aqor. d. lib. 6. c. 26. quasi 6.

A Papa tamen ex suprema t. plenaque, quam habet in beneficiis potestate. c. 2. de *præben.* in 6. & *clém.* 1. v. *scilicet pendente*, collatio fieri potest sub conditione, etiam de futuro, & quæ non inest, alternatiue, copulatiue, & ad tempus, c. *pastoralis* 7. q. 1. cap. *veniens* de *si quis presbyterorum*, Franch. *dist.* c. 2. de *elect.* in 6. num. 4. Felin. *ubi proxime*, Selua d. q. 20. numero 2. & 5. Rebus in *praxi* 11. *requisita* ad collationem bonam, numero 14. Corral. *dist.* c. 1. numero 5. & Nauarr. in c. si quando de *rescript.* *præcludio* 2. & Aqor. d. c. 26. q. 1. & c. *preced.* q. 1.

CAP. III.

Quod non sit surreptitia prouisio.

SUMMARIA.

Requiritur, quod collatio non sit surreptitia, alias non

M 3

tenet, num. 1. nam surreptio vitiat gratiam ipso iure, quamvis rescripta iustitia non nisi ope exceptionis, n. 2.

Id in Papa, & Legato procedit, non in ordinario, in quo non datur surreptio sed dicitur providere motu proprio, & Ecclesiis non personis, sicut Papa, & Legatus, & sic promisso ordinarij non potest de surreptione impugnari, n. 3. Quod tamen non procedit quando Episcopus dispensaverit cum illegitimo, ut possit habere beneficium, & postmodum tacita prima dispensatione ab eodem impetratur secunda super pluralitate beneficiorum, quæ non valet secundum Selsam, n. 4. Sed id est quando ex iure speciali, & ex dispensatione sit collatio beneficii. Et supponunt falsum, quod Episcopus possit dispensare cum illegitimo super pluralitate beneficiorum simplicium, n. 5.

Id procedit non solum in gratia beneficii, sed etiam in qualibet gratia ordinarij, quæ non vitatur surreptione, n. 6.

Qualibet licentia ab ordinario per surreptionem, seu deceptionem obventa, erit valida, quamvis obtinens deceptio peccet, n. 7.

Ille qui cum reuera haberet sufficiens patrimonium arbitrio prudentum, probavit habere maius ad satisfaciendum Episcopo, qui plus petebat, non potest dici ordinatus sine licentia Episcopi, & propterea suspensionem incurrere, etiam si cum eius licentia fuerit ab alio Episcopo ordinatus contra Ledesnam, n. 8. Et qui ob fictum patrimonium sic ordinatur, non incurrit suspensionem latam contra eos, qui absque licentia proprii Episcopi ordinantur, n. 9.

Absolutio excommunicationis ab ordinario, vel alio inferiore, extorta ex falsa causa ipsius absolutionis, est valida, n. 10. contra aliquos citatos, n. 11. quorum sententia solum procedit, in absolutione facta ex falsa causa excommunicationis, quæ non valet, n. 11. Sicut excommunicatus unus a excommunicatione ob plures causas tacita aliqua, non censetur absolutus, & ligatus pluribus excommunicationibus absolutus ab una non censetur absolutus ab alijs, nu. 13. Valet tamen quoad excommunicationem expressam absolutio facta etiam ab ignorante alias per surreptionem contra Frechillam, num. 14. At absolutio impetrata per rescriptum à Papa, vel legato ex falsa causa, etiam ipsius absolutionis, tanquam surreptitia non valet, nu. 15.

Surreptio in uno capite, seu in una parte non vitiat rescriptum quoad alia capitula separata regulariter, nisi surreptio sit dolosa, nam tunc vitiat in totum, quod non procedit ubi capitula videntur omnino separata, nu. 16. & num. 17. ponitur decisio Rotæ tamen quando surreptio in uno fuit causa obinendi quoad omnia rescriptum vitatur in totum, n. 18.

Licet falsa expressio, quæ movere potuisset Principem ad facilius concedendum regulariter facit surreptitiam, seu obreptitiam, & vitiat gratiam, tamen non omnia tacita, quorum expressio movere potuisset Principem, etiam ad negandum, vitiant gratiam, sed ea solum, de quibus reperitur expressum, & quæ ex iuris dispositione exprimi debent, vel de quibus in iure est cautum, quod eis expressis gratiam non concessisset, n. 20. & idem est in his, quæ ex stylo curiæ exprimi debent, n. 21. Quamvis Couarr. & alij contrarium teneant, à n. 22. Sed prædicta resolutio probatur, nam valet collatio facta criminosis, & c. n. 25. Item quia alias non esset illa fere gratia iusta & certa, & esset valde durum, & onus grave, n. 26.

Contraria sententia posset procedere in rescriptis ad litteras ex cap. super litteris, quod in eis loquitur, & ponitur ratio differentia, n. 27.

Inferitur ratio ad doctrinam Guill. de Cuneo in l. 3. C. de Episcopali audientia, quam plures sequuntur, et de remissionem secundi homicidij, non facta mentione de remissione alterius, esse surreptitiam, & nullam, n. 28. & ratio ponitur n. seq.

An valeat dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis non facta mentione de copula inter impetrantes habita, an vero sit surreptitia, & nulla, n. 30. & n. 31. ponitur prima sententia, dispensationem valere, ex prædicta doctrina: secunda sententia talem dispensationem esse surreptitiam, & nullam, num. 32. Et ratio est quia incestuosæ etiam cum proprijs consanguineis iure prohibentur matrimonium contrahere iuxta communem Canonistarum contra Theologos, & alios, à numero 33. Et sic ius tacite exprimi iubet incestum, qui de iure est impedimentum, licet non dirimens, & iurat prædicta doctrina, num. 40. Et etiam de matrimonio de facto contracto debet fieri mentio, quamvis non sit consummatum, numero 41.

Quod de incestu debeatur fieri mentio in dispensatione facit doctrina Couarr. quod in dispensatione super impedimento dirimente est facienda mentio de cognatione spirituali per catechismum tantum contracta, quæ impedit, & non dirimit matrimonium, num. 42. Quod intelligitur, quando illud impedimentum dirimens non esset cognatio spiritualis ex eodem baptismo, tunc enim sufficeret exprimere cognationem spirituales ex baptismo, cum qua confunditur cognatio ex catechismo, n. 43. Sicut impedimentum publice honestatis ex sponsalibus aut matrimonio rato, cum affinitate superveniente ex matrimonio consummato confunditur, n. 44. Licet secus quando impedimentum publice honestatis ex sponsalibus concurreret cum affinitate ex copula illicita, aut affinitas ex copula illicita præcedenti, cum publica honestate ex matrimonio rato subsequente, & c. n. 45.

Illa doctrina Couarr. procedit in utroque foro contra Enriquez, n. 46. Et etiam post Concil. Trident. per quod non est sublatum hoc impedimentum cognationis spiritualis ex catechismo, n. 47. Licet esse sublatum teneant aliqui, n. 48.

Contra supradictam sententiam obicitur, quod consuetudine servatur ob nullum incestum dispensationem peti, nec à Papa, nec ab Episcopo, quæ videtur excusare, etiam si non constet Episcopos scienter dissimulasse, maxime si est immemorialis, à n. 49.

Respondetur verum videri id consuetudine servari, quod non petatur dispensatio ob incestum, nisi quando petatur dispensatio ad contrahendum cum ipsa cognata, vel affini, cum qua est commissus incestus, numero 52.

Obicitur etiam valere dispensationem super uno impedimento non facta mentione de alio, super quo postea de per se poterit obineri dispensatio, sicuti valet impetratio absolutionis ab una excommunicatione, non facta mentione de alia, & c. num. 53. Sed respondetur, id non esse verum in dispensationibus, quæ se contingunt, & impedimentum tacitum augeat expressum, tunc enim necesse est de utroque mentionem facere, alias dispensatio est nulla omnino, ut in exemplis adductis, nu. 54. Nam ubi plura obstant impedimenta, difficilius conceditur dispensatio, ubi plura sunt obstacula, est necessaria mentio singulorum, n. 55. Et idem est in impetratione dispensationis unius irregularitatis non facta

non facta mentione de alia, numero 56. Et quod obicitur solum habet locum in dispensationibus, quae non se contingunt, nec tacitum augeat expressum, &c. a numero 57. nec absolutio ab una censura contingit aliam, nec una censura augeat aliam, numero 60.

Contra responsionem obicitur, quod ex ea sequeretur dispensationem, quam quis impetraret ad contrahendum cum consanguinea, vel affini habens votum simplex castitatis, seu sponsalia de futuro cum alio contrahat, non facta de eo mentione, esse surreptitiam, & nullam, &c. a numero 61. Respondetur diversam esse rationem in impedimento voti simplicis, aut sponsalium, numero 62.

Remanet recte probata secunda sententia, nempe dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, esse surreptitiam & nullam omnino, numero 63. Et idem est in impedimento cognationis spiritalis, & etiam in impedimento publice honestatis, numero 64.

Cessat omnis difficultas in questione, nam ista servatur de stylo curiae notissimo, qui facit ius, etiam in partibus, nec solum est pro foro exteriori, numero 65. Et quia ita declaravit sacra Congregatio Concilii, ut in declarationibus positus, numero 66. & advenit additio Nauarr. relata, num. 67. & P. Ledesma relatus, num. 68.

Procedit ista secunda sententia, etiam si copula sit habitata post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam ordinarius dispense, nam etiam tunc dispensatio est nulla ob non factam mentionem de copula, numero 69. & sequentibus, ubi ponuntur declarationes S. Congregationis, & penitentiariae.

Si copula sit habitata post dispensationem perfectam, & factam ab ordinario, vel post dispensationem impetratam in forma gratiosa, non commissaria, dispensatio, & matrimonium secuta sunt valida, num. 73. Nec obstat copula superveniens, nam cum impetrantes iam sunt dispensati, & habilitati ad matrimonium, non est incestuosa: & esto esset incestus, non dirimeret matrimonium, n. 74. Et facit quod copula cum affine in 3. vel 4. gradu ex actu fornicario, non est hodie incestuosa, ex quo possunt matrimonium contrahere, n. 75. & n. 76. ponitur declaratio S. Congregationis, quae facit etiam.

Sufficit narrare Papa in supplicatione dispensationis copulam, non dicendo, quot vicibus sit habitata, licet saepe habitata fuerit, num. 77. Sicut si quis leuet, seu teneat in baptismo plures filios alicuius, unica tantum est compateritas, num. 78. & si quis ter, vel quater contraxit nuptias, non est necesse id exprimere in dispensatione bigamia, num. 79. Et in dispensatione irregularitatis contracta, ex eo quod quis excommunicatus celebravit, non videtur necessarium exprimere, quod pluries celebravit, aut pluribus excommunicationibus ligatus, quia una tantum videtur irregularitas, licet secus in eo, qui celebrat ligatus diversis censuris, a num. 80.

Non solum ob celebrationem in excommunicatione, seu alia censura iteratam, una tantum incurritur irregularitas, & non plures, sed etiam ob homicidium, re-baptizationem, seu aliud delictum iteratum, quamvis secus sit in censuris, quae multiplicantur, multiplicatis transgressionibus, seu peccatis, etiam eiusdem generis, a numero 84. & ratio differentiae, numero 87.

Improbatur, quod ait Enriquez, quod si quis cum duabus sororibus eius, cum qua vult contrahere, copulam habuit, non sit necessarium in dispensatione id exprimere, nec in dispensatione patruelem, seu consobrinarum exprimere, quod sunt per viam utriusque parentis, quod est falsum: nam ibi duplex gradus, n. 88. Vnde etiam in descendantibus ab illis erit duplex gradus exprimendus, n. 89. Quamvis ubi duo consobrini ex dispensatione matrimonium contrahunt, in eorum nepotibus non videtur considerandus, nisi secundus gradus, nam alter confunditur, & cessat per matrimonium, & dispensationem avorum, & secus esset, si sine matrimonio, & dispensatione habuissent filios incestuosos, n. 90. & 91.

Si copula sit habitata, antequam supplicatio Papa porrigatur, & in ipsa fiat mentio de copula, erit dispensatio valida, licet antequam ordinarius dispense, iterum copula habitata sit, &c. numero 92. Sed si impetrantes post factam separationem a Vicario delegato de nouo carnaliter se cognovissent, est opus nova dispensatione, seu perinde valere, &c. numero 93.

Si coniuncti narrent copulam inter eos esse habitam, & copulam ipsam, seu potius notam, & infamiam ex ea ortam tradant pro causa, ut facilius dispense, surreptitia erit, & nulla dispensatio, si eo sine habitata sita copula, & non exprimunt, etiam in foro conscientiae, contra Enriquez, & ita in literis dispensationum dicitur, quod eam habuerunt fragilitate carnis, & non animo facilius obtinendi dispensationem, & ponitur clausula, quod accipiat ab impetrantibus iuramentum de hoc, a n. 94.

Si impetrantes non traderent pro causa dispensationis copulam expressam, seu notam, & infamiam ex ea ortam, sed aliam causam, non esset surreptitia dispensatio, quamvis non exprimant talem intentionem, & finem, n. 97.

Ad effectum contrahendi impedimentum incestus sufficit habere copulam penetrando vas, etiam sine seminatione intra ipsum vas, n. 98. Sicut ad rationem adulterij & petendi divorij, sufficeret similis copula, n. 99. Licet ad contrahendam affinitatem requiratur copula consummata, per quam seminetur intra vas, n. 100. & ad consummationem matrimonij, num. 101. Quamvis contrarium in proposito teneant aliqui, num. 102.

Econverso ad contrahendum impedimentum incestus non videtur sufficere seminare inter vas, si vir illud non penetrat, & idem ad rationem adulterij, & divorij saltem respectu viri, n. 103. Quamvis sufficiat ad contrahendam affinitatem, n. 104. & ad consummationem matrimonij, n. 105.

Si copula sit habitata inter coniunctos ignorantes probabiliter, seu bona fide esse coniunctos, non erit opus in dispensatione narrare copulam, quia tunc non contrahitur impedimentum, incestus, numero 106. Quia tunc non est incestus formaliter, nec fuit commissum peccatum incestus, numero 107. Et ideo etiam in concessione non esset opus, tunc dicere circumstantiam consanguinitatis, numero 108. Habens tamen copulam cum coniuncta scienter ignorans penam contra incestuosos iure positam, incurrit illam contra Regem, num. 109. Quamvis verum sit, quod quoties narratur copula in dispensatione, etiam si dicatur ignoranter habitata, soluitur maior compositio, sicut quando scienter, sicut etiam quando dispensatio petitur ob notam, & infamiam mulieris, etiam non secuta copula, numero 110.

Respondetur cap. si quis cum duabus, & c. quidam 34. q. 2. ubi iis, qui commiserunt incestum ignorantes, non permittuntur coniugia absolute, sed post penitentiam à n. 11.

De surreptione rescriptorum iustitia non datur incuria propter facilem recursum ad signaturam, nu. 114. Et idem videtur etiam servari in rescriptis, & commissi-
sionibus emanatis à nuntio, ad quem recurritur pro reformatione, n. 115.

Necessarium est quoque requisitum collationis est, quod non sit surreptitia, alias non tenet cap. cum adeo, de re iudicata, cum aliis. Nam surreptio vitiat gratiam ipso iure, cap. ad aures, cap. constitutus, cum aliis de rescriptis, cap. si motu proprio, de preben. in 6. clem. 1. eodem titu. ibi: Gratiam huiusmodi, & c. Quamvis rescripta non nisi ope exceptionis, gloss. fin. in ca. ad audientiam, 2. de rescriptis, & ibi Abb. num. 14. Fel. 22. & communis, Oldra. conf. 257. nu. 27. Rebus. in praxi. tit. de differentiis inter rescripta grave, & iustitia, num. 1. Nauarr. in cap. si quando de rescriptis. prelu-
dio 1. Dida. Perez in l. 1. tit. 12. lib. 3. ordin. quest. 8. & 9. Menoch. de arbit. lib. 2. casu 201. num. 2. & 3. & à nu. 16. Farin. in praxi crimin. l. p. q. 6. n. 46. Tuschus con-
clus. 722. lit. S. D. Sahagun in c. caterum, de rescriptis. n. 6. Acor in inst. moral. l. p. lib. 5. capit. 24. q. 4. Tho. San-
chez de matrim. lib. 8. disp. 21. in 3. & alij plures Capu-
taqua. decis. 223. parte tertia, & sunt alia infinita de-
cisiones Rotæ impressæ, & manuscriptæ ad hoc.

Itamen in Papa, & legato procedit, non in ordi-
nario, in quo non datur surreptio, sed dicitur pro-
videre motu proprio, & Ecclesiis, non personis, sic-
ut Papa, & Legatus, & sic provisio ordinarij non po-
test de surreptione impugnari, clem. 2. de offic. ordin. &
ibi Card. ad fin. Abb. in c. cum nostris, n. 19. de concess.
præb. Fel. in d. c. ad aures, n. 15. & in c. in nostra cor. 29.
de rescriptis, Selua de benef. 3. p. q. 12. 13. qualitate, nu. 19.
seu 58. Sarnen. in reg. de annali, q. 9. ad fi. & q. 10. ver-
sic. & quod ista reg. Gambarus de offic. legati, lib. 3. nu-
mero 29. & 35. & Caputaquen. decis. 406. p. 2. Menoch.
d. casu 201. à numero 155. Nauarr. conf. 24. numero. 1. de
temporibus ordinat. & conf. 48. num. 3. de sentent. ex-
com. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 9. numero
75. & posthæc Gonzalez ad reg. 8. de mensib. glo. 4. à
num. 173. ubi istud dictum commune declaratur, & A-
sor 2. p. lib. 5. c. 28. q. 23. & dictum est sup. 6. p. cap. 2. à
num. 219.

Quod tamen limitat Selua ibi non procedere,
quando Episcopus dispensaverit cum illegitimo, ut
possit habere minores ordines & simplex beneficiū,
& postmodum tacita prima dispensatione ab eodem
impetretur secunda dispensatio super pluralitate be-
nificiorum simplicium, non valet hæc secunda dis-
pensatio, gl. verb. sedem, in c. 2. & ibi DD. de filiis presb.
in 6. sequitur Meno. ubi sup. n. 156. dicens, in iure re-
periri istam qualitatem coram ordinario exprimen-
dam. Sed tamen melius ait Franchus in d. c. 2. num. 3. in fin.
quod d. clement. 2. de offic. ordin. loquitur de iure com-
muni, hic vero quando ex iure speciali, & sic quando
ex dispensatione fit collatio beneficij, & c. Sed isti au-
thores videntur supponere Episcopum posse dispense-
re cum illegitimo in pluralitate beneficiorū sim-
plicium, cuius tamen contrarium dixi sup. 7. ca. 2. nu-
mero 30.

Illudque procedit non solum in gratia benefi-
ciali, sed etiam in qualibet gratia ordinarij, quæ non

vitatur surreptione, ut apparet ex citatis, & Eman-
Sa, verb. gratia, num. 22 licet contra teneat Tho. San-
chez d. lib. 8. disp. 21. n. 4. Vnde t. infertur, quod qua-
libet licentia ab ordinario per surreptionem seu
deceptionem obventa, erit valida, quamvis obtinens
decipiendo peccet.

Infertur etiam contra P. Ledes. in sum. de Sacr. 8
Ordinis. c. 7. sub 5. concl. illum qui cum reuera habe-
ret sufficiens patrimonium arbitrio prudentū, pro-
bavit habere ius ad satisfaciendum Episcopo, qui
plus petebat, non posse dici ordinatum sine licentia
Episcopi, & propterea suspensionem incurrisse, nam
licet fuerit ordinatus cum falsa informatione maio-
ris patrimonij, tamen licentia fuerit ab alio Episco-
po ordinatus.

Nam t. qui ob fictum patrimonium sic ordi-
natur non incurrit suspensionem latam contra eos,
qui absque licentia, & reverendis proprij Episcopi
initiantur, Enriq. in sum. lib. 13. c. 37. §. 2. Auil. de cen-
sur. 3. p. disp. 5. dub. 5. vers. ad tertium, & in simili Nau.
c. conf. 24. de temporib. ord. n. 1. quicquid sentiat idem
Nau. in man. c. 27. n. 158. vers. 3. & contra teneat Sua-
rez 5. to. de censur. disp. 31. sect. 1. n. 36. & 37. quem se-
quitur Prosper de Augustino ad summam bullarij
quarantæ in app. verb. ordo par. 559.

Infertur etiam quod absolutio excommunica-
tionis ab ordinario, vel alio inferiori extorta ex falsa
causa ipsius absolutionis, & cum mendacio, ut quia
falso dixit, se satisfecisse, est valida, Rota decis. 7. sen.
excom. alias 399. in nouis, Franch. in c. venerabilibus. §.
sane n. 2. de sentent. excom. in 6. per tex. ibi, Caputaq.
dec. 1. p. 1. Naua. in man. c. 27. n. 38. Cou. in cap. alma
mater. l. p. §. 11. nu. 14. Vgol. de censur. lib. 1. c. 19. §. 4.
nu. 3. D. Frechi. de excom. ar. 4. 2. part. nu. 6. Lud. Lop.
instru. conse. 2. to. 2. p. c. 19. & alij. Quamvis contra
teneant summa confessorum lib. 3. tit. 33. q. 74. Ang.
verb. absolutio 3. n. 12 Syluest. verb. absolutio 1. num. 13.
5. q. Arm. eod. verb. du. 65. Cosm Philiar. de offic. sa-
cerd. l. p. lib. 3. c. 24. 2. cor. clu. Tolet. in sum. lib. 1. ca. 14.
sub vers. 11. Auila de censuris 2. p. c. 7. dub. 4. & Cero-
la in praxi Episcopali. 2. p. verb. absolutio. §. 13. in quib.
bus accedunt Felin. in cap. quod super his, de fide in-
strum. num. 13. Palud. in 4. dist. 18. quest. 5. num. 21. di-
cens, quod si homo suppressa veritate, vel expressa
falsitate obtinuit absolutionem, videtur esse non ab-
solutus Enriq. lib. 13. ca. 30. §. 3. & 4. & alij. Quorum
sententia solum procedit in absolutione facta ex
falsa causa excommunicationis, id est, cum excom-
municatus ob aliquam causam, ea non expressa, sed
alia obtinet absolutionem, tunc enim absolutio non
valet, sed manet ex vera causa excommunicatus, quia
ab excommunicatione ob eam causam lata, & sic à
vera excommunicatione nullo modo, nec bene, nec
male fuit absolutus, ut in cap. ex parte, de offic. ord. &
ibi gloss. communiter recepta. Innocen. in princip. Abb.
num. 1. & 3. & alij, Imola in d. cap. quod supradictus. l.
29. tit. 9. part. 1. & optime Couarru. d. nu. 14. ma-
xime ad fi. quamvis in hoc contra communem male
teneat Vgol. d. nu. 3. Sicut etiam excommunicatione ob plures cau-
sas non censeretur ab ea absolutus si in impetratio-
ne absolutionis taceret aliquam causam, saltem æq.
principalem, gl. Abb. nu. 3. & alij. in d. c. ex parte, glo.
etiam, & Abb. in c. cum pro causa de sentent. excom.
D. Tho. & alij Theologi in 4. dist. 18. q. 2. ar. 5. Ang.
verb. absolutio 3. nu. 10. d. l. 29. part. 1. Couar. d. §. 11. n.
13. i. concl. c. n. 14. ad fi. Lud. Lop. d. c. 19. Enriq. d. c. 30.
§. 2. Frechilla sup. ar. 4. 4. par. n. 2. dicens communem,
& liga-

& ligatus pluribus excommunicationibus absolutus ab vna, seu ab incurfa ob vnam causam, non censetur absolutus ab aliis, seu quod in eadem recidit ligatus pluribus excommunicationibus obtinens absolutionem expressam vna causa, seu vna excommunicatione, non habetur pro absoluto quoad aliam, vt in d. cum pro causa, & c. officij, de sentent. excomm. vbi glossa, & Doctores & in dicto capitulo, ex parte, & d. l. p. 29. Anchar. in clem. 2. de sentent. excomm. Rom. conf. 326. num. 7. D. Tho. & Ang. supra, Coua, d. numero 13. 2. cor. 1. & Lu. l. Lop. d. c. 19. Armilla d. verb. absolutio, num. 64. Vgol. d. §. 4. n. 4. & Frechilla d. nu. 2. Qui t. contra istos DD. & communem male ait, quod absolutio facta ab ignorante alias excommunicationes, per surreptionem, etiam si illa impetretur ab ordinario, nihil valet quoad excommunicationem expressam, ex d. cum pro causa, quod tamen potius probat contrarium, & aptius ex d. c. officij, ibi: Absolutio subrepta non prodest, sed ista verba cũ gl. & DD. ibi, & in d. c. pro causa, & in d. c. ex par. & citatis maxime Vgo. d. n. 4. & intelligenda sunt, quoad effectum, & admissionem communionis, & alias excommunicationis, & etiam tenet Naua. conf. 16. de cler. ex. n. 1. quod absolutio à censura incurfa ob vnam causam valet, sed non extenditur ad incurfas ob alias causas, quod etiā tenet alias Naua. & alij infra relati nu. 53. quod procedit etiam in absolute impetrata à Papa, vt in d. c. cum pro causa, nam quoad excommunicationem expressam non est surreptio ob taciturnitatem aliarum, vt infra n. 60. Male etiam intelligit d. iura Frechilla d. ar. 4. 2. p. n. 6.

At absolutio impetrata t. per rescriptum à Papa, vel legato ex falsa causa, etiam ipsius absolutio, tanquam surreptitia non valet ex dictis sup. nu. 2. & 3. & ita etiam posset procedere tex. in d. cap. ex parte, qui loquitur in Papa & tex. in d. cap. officij, qui loquitur cum legato, vt patet ex inscriptione, & posset intelligi de absolute subrepta ab eo. Sed t. an surreptio in vno capite, seu in vna parte vitiat rescriptum, quoad alia capitula separata, dicendum est nō vitare regulariter, vt in c. si eo tempore de rescript. in 6. & ibi DD. Domin. Franchus, & alij, Abb. num. 4. & Felin. 2. in c. sedes de rescript. nisi surreptio sit dolosa, nā tunc vitiat totum, cap. sedes ex tenore, & c. super literis de rescript. DD. citati, & idem Abb. in d. c. super literis, num. 2. & ibi Sahagum num. 11. quod intelligit ibidem Dec. 1. 7. vt nō procedat, vbi capitula videntur omnino separata, & sequitur Tho. Sanchez d. lib. 8. disput. 21. num. 71. & seq. Et t. est decis. Rotæ in causa Legionen. præstimoniorum 26. Mar. 1593. coram D. Pamphilio, quæ sic ait: Resoluerunt Domini gratiam Ambrosij, respectu valoris esse sufficienter iustificatam, ad quod præstimonium de Valle, & de P. gadu-rana, de quibus agitur, non excedant summam 300. ducatorum, bene probatur ex 12. & 3. teste, qui deponunt de publica voce & fama, quæ sufficit pro iustificatione narratiue, Agid. 675. Mohed. 148. Puteus 29. lib. 1. Caputagui. 277. p. 1. neque obstat, quod interrogati quid sit fama, non viderentur reddere bonam rationem, quia imo primus testis illam bene describit dicendo esse id quod communiter, & ordinarie dicitur, quando de aliquo re tractatur ad notata per Cassad. decis. 3. de probatio. & licet postea subdat famam constituitur, ex eo quod ab octo, decem, quindecim, viginti, vel pluribus auditur, ipsa ita non dictum iuxta tex. in cap. cum tamen de testibus est benigne interpretandum habeo respectu ad locum, cuius qualitate inspecta talis numerus constituit maiorem partem populi, quod sufficit, ex Barr. in l. de

minore, §. plurium, sub num. 13. & seq. de testibus. Et ita etiam coadiuuandum est dictum alterius testis, dicentis famam esse illud, quod venit ad notitiam habentis de aliquo re, super qua tractatur, quia intelligendum est de maiori parte illorum, qui habent notitiam beneficiorum, de quibus agitur, non autem de eorum valore, ad exclusionem aliorum, qui nullam habent notitiam prædictorum beneficiorum. Vltra quod dictum istorum coadiuuatur etiam ex tertio teste, qui bene deponit, & licet sit familiaris. Ambrosij, tamen vna cum aliis admittitur, ad notata per glossam, l. 3. §. 2. verb. numerus, de testibus cum vulga. Quantum vero ad valorem aliorum præstimoniorum in petitorum in eadem gratia placebat etiam dominis, ad se sufficientem probationem, ex testibus, qui licet deponant de auditu, sufficiunt tamen in hoc casu, vbi non agitur de canonizatione gratia respectu istorum præstimoniorum, ad instar verificationis valoris obsecutorum, in quibus Rota contentatur qualiqui probatione, Agid. 674. etiam minoris, quam semiplena, vt de vno teste de fama, cum ad miniculo, tradit idem Agidius 683. & in omnem euentum gratiam sustineri respectu aliorum beneficiorum, cum surreptio in vna parte rescripti, quando non est dolosa, prout hic non videtur in parte separata, cap. si eo tempore, vbi Franc. nu. 4. de rescript. Felin. cap. sedes, n. 1. & seq. eodem. Et cessare difficultatem, quia imperatio quoad ista præstima non habuit effectum, & Ambrosij illis cessit, quo fit, vt nulla eorum iustificatio requiratur, sicut non requiritur de valore etiam narrato beneficiorum, quæ quis offert se dimissurum, Rota dec. vigesima de præbend. in nouis cum vulg.

Tamen quando t. surreptio in vno fuit causa obtinendi quoad omnia, rescriptum vitatur in totum, Dd. supra citati, & Rota in causa Burgen. decimarum de Escalante, 30. Ian. 1589. & 16. Febr. 1590. coram D. Bualo.

Rursum notandum est, quod licet falsa expressio, quæ mouere potuisset Principem verisimiliter ad facilius concedendum, regulariter facit surreptitiā seu obreptitiā, & vitiat gratiam, vt dictum est supra 6. par. cap. 2. dub. 11. a nu. 161. & 197. quia literæ habent tacitam conditionem, si preces veritate nitantur, cap. 2. de rescriptis. Tamen non omnia tacita, quorum expressio mouere potuisset Principem etiam ad denegandum vitiant gratiam, sed ea solum, de quibus reperitur expressum, & quæ ex iuris dispositione exprimi debent, vel de quibus in iure est cautum, quod eis expressis, gratiam non concessisset, Calderinus cōs. 10. de reservation. & 1. de rerum permut. & 6. de præbend. Rota decis. 32. numero quinto de rescript. in nouis, Bellamera decis. 697. seu 698. Felin. in c. postulatli, de rescript. sub d. n. vers. declarata etiam, notabiliter Sclua de beneficiis, 3. par. quæst. 11. numer. 48. Puteus dec. 97. numero sexto lib. 2. vbi, quod non dicitur surreptio, nisi in casibus à iure expressis, & Caputaquen. decis. 310. num. 3. par. 1. Mohedan. decis. septima de rescript. alias 335. & 13. de concess. præbendæ, ad finem, alias 317. Mandos. de signatura gratiarum, de absolute ne ab hæresi, vers. dispensatum fuerat, vbi ait, ita respondisse Rotam in vna Hispanen. portionis, de anno 1541. Nauart. in man. cap. 22. numero octuagesimo sexto, & de datis, & præmissis, numero quadragesimo octauo & consil. 1. questione 19. de constituto. & consil. ultimo de co-gnatione spiritali, & consil. 9. num. 3. & 4. & consil. 8. num. 2. & consil. 9. num. 3. de consanguinit. & affinitat. & consil. 43. num. 4. de homicid. & consil. 3. num. 7. de rap-torib. Malcard. de probationib. conclus. 846. numero 2. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 6. quæstion. 2. nu.

86. Boffius in praxi, titul. de remedijs ex sola clementia Princip. numero 34. Farin. in praxi crimin. 1. par. quest. 6. num. 48. & cons. 93. num. 6. Henriquez in summa lib. 12. cap. 2. §. 6. & cap. 3. §. 7. Ludouicus Lopez in studio consilien. primo tom. cap. 296. & 2. tom. 2. part. cap. 59. & Manuel Rodriguez quest. regul. 2. tom. questio. 46. art. 6. & in idem recidit quod tradit Sarmiento libro primo, Selectarum, capit. nono solum esse narrandum, quod de iure præstat impedimentum. Et est glossa in Clement. 1. de præbend. verb. aliter, quam sequuntur plures relati per Menoc. de arbit. lib. 2. casu 201. n. 2. 6.

21 Et idem ¶ est in his, quæ ex stylo Curie exprimi debent, vt per Menoch. ibi, numero 27. & Mascard. supra num. 8. Rotam in d. Burgen. decimarum, 16. Februar. 1590. vbi, quod communis stylus aliarum expeditionum attendi debet in materia surreptionis, Felin. in cap. in nostra, 2. com. de rescript. Cassiodorus decis. 12. nu. 14. de præben. & in Abulen. parochialis S. Thomæ supra adducta præcedenti parte, cap. 2. numero 77. vbi alij citantur, & in Salamantina dimidiæ portionis infra adducta 11. par. cap. ultim. dubio 8. numero 242.

22 Quamuis ¶ Couarruias lib. 3. variarum cap. 20. nu. 5. ver. verum vt his, contrarium teneat, nempe, taciturnitatem earum qualitatibus, quarum expressionem ius nominatim non exigit, tunc demum obesse Principis concessionem, cum eis sibi significatis petitiu minime concessisset: & dixit Rota in vna Calagurritana iurisdictionis 8. Aprilis, 1585. coram D. Rubeis.

23 Sequitur ¶ Menoch. supra à numero 27. dicens, quod licet tunc nulla surreptio vere dici possit ex parte impetrantis, inspecta vero persona concedentis surreptio dici potest, quia si illa cognouisset non concessisset. Et ¶ sequitur Ioannes Gutierrez canon. 9. lib. 2. cap. 15. num. 51. etiam quando veritas occultata,

24 si exprimeretur, difficiliorẽ Principem redderet ad concedendum, dummodo difficultas ista sit conformis iuri communi, vel ex causa iusta & debita, & non ex affectu, vel ex alia causa exorbitanti odiosa, & minime considerabili, vt numero 29. ait cum Mandosio in regula 32. Can. el. quest. 9. numero 10. & quest. 11. sub num. 4. & Thom. Sanchez de matrim. libro 8. dist. 21. & Rebell. de obligationib. iustitia, 2. par. lib. 3. quest. 5. nu. 25. ait, quod si aliquid subiceretur, quod si exprimeretur magnopere & euidenter difficiliorẽ redderet gratiæ concessionem, inualida censetur gratia, & iuxta prædictam doctrinam est accipiendum quod Rota decis. 21. de præben. in nouis, n. 7. ait, quod non omnia tacita reddunt gratiam surreptionis, sed illa solum, quæ vel sunt expressa in iure, vel in non expressis illa, de quibus est verisimile de iure, & in iure quod si Papa illa sciisset, nunquam gratiam concessisset.

25 Sed prædicta ¶ resolutio absolute est verior, quæ probatur ex eo, nam valet collatio facta criminoso, nisi sit crimen inducens inhabilitatem ipso iure, vt dictum est supra, parte præcedenti, cap. 8. Et tamen si id nosset Papa verisimiliter non concessisset, vt recte

26 aduertunt citati. Item ¶ quia si essent exprimenda omnia quæ retraherent, seu retardarent Principem, etiam si iure, vel stylo non cauetur esse exprimenda, nec de iure præstarent impedimentum, non esset vlla fere gratia, & concessio tuta, & certa, & esset valde durum, & onus graue, iuxta quam resolutione est accipiendum c. postulat, de rescript. & alia iura in hac materia.

27 Et contraria ¶ sententia posset procedere in re-

scriptis ad lites, ex c. super lueris, de rescript. quod in eis loquitur. Et ratio differentie est, nam in rescriptis gratiosis agitur de vitiatione & nullitate gratie ipso iure, & sic præiudicio valde considerabili, in rescriptis vero iustitiæ solum agitur de reformatione, seu mutatione iudicis, aut modi procedendi ope exceptionis, & sic ad illud sufficit qualibet taciturnitas, qua cessante, Princeps rationabiliter rescriptum non concessisset, aut non in forma speciali, vt indic. super literis.

Ex dicta resolutione ¶ infertur ratio ad doctrinam Guillem. de Cuneo in l. iertia per sex. ibi, C. de Episcopali audien. quam ibi sequuntur Bald. numero quarto, Paul. 9. & alij communiter, Felinus supra, & Tiraqu. plures referens de penis temperari. causa 10. numero 4. & Ioann. Gutierrez. qui etiam plures refert dicto c. 15. ex num. 86. & Boffius supra numero 35. & 38. Medices dicens communem, de regul. iuris, reg. 3. nu. 54. Farin. dict. 7. 6. num. 49. & D. Cardin. Tusch. concl. 730. lit. S. tomo 7. & alij relati per Cenedum collectanea 34. ad decretales, numero quarto, nempe, gratiam, seu remissionem secundi homicidij, non facta mentione de remissione alterius antea facta esse surreptionis, & nullam. Cuius ¶ quidem doctrinæ ratio vera est, 29 nam cum ex dicta l. 3. ante fin. colligatur, crimina non nisi semel esse remittenda, tacite significatur, & videtur exprimi in impetratione remissionis secundæ, primam exprimendam esse, vt recte tradit Nauarr. d. numero 48. & dict. quest. 19. Thomas Sanchez supra num. 15.

Secundo, ex prædicta ¶ resolutione decidenda 30 venit frequens illa questio, an valeat dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, an vero sit subreptitia & nulla.

In qua questione ¶ sunt diuersæ sententiæ. Prima 31 est, dispensationem valere ex prædicta doctrina, quod illa sola taciturnitas veri nocet, quod iura iubent exprimi, & in hac specie non iubent iura exprimi copulam, & quia de crimine non est faciendi mentio, iuxta dicta. Ita tenent Nauarr. dicto cons. 1. questio, decimano de constitutio, & ultim. de cognitione spirituali, & dicto consilio 8. & 9. de consanguinitate & affinitate. Henriquez dicto libro duodecimo, cap. secundo ex §. 4. & etiam §. 7. Manuel Rodriguez in summa, 1. tomo, cap. 236. numero 5. Vega 2. parte summa, cap. 34. casu 97. & tenuerunt Doctor Nauarrus Junior in lectione de matrimonio, & alij Doctores Salamantini, & nouissime Zauillos in suis communibus opinionibus, quest. 737. tenet etiam Salzedo in praxi Bernardi Diaz cap. 126. versicul. vnde merito, vbi damnat consuetudinem in aliquibus tribunalibus receptam, quod in matrimonialibus dispensationibus, qui contrahere volunt solcite interrogantur, an se carnaliter cognouerint, de quo infamati minime sunt. Et in vltima editione addit, quod nec contrahentes tenentur iudici commissario dispensationis interroganti respondere, cum factum occultum sit, & cum interrogatio ad substantiam dispensationis necessaria non est, vt post quendam Thomam Correctorem S. Penitentiariæ, tenet Nauarr. consil. 2. de sponsalib. quod in 2. editione est 10. de consanguinitate & affinitate. Hæc Salzedo. Et hanc sententiam dicit probabiliorẽ, stando in iure communi, P. Lefelma de matrimonio, §. 56. art. 5. & in summa de matrimonio, c. 27. 3. difficultate 1. concl. & sequitur in foro conficietia, Cechus de rep. Eccl. 6. 28. de parochia, pag. 367.

32 Secunda sententia est, talem dispensationem esse surreptitiam, & nullam, quam tenet Sarmiento *dist. lib. 2. de selectarum, cap. 9. num. 3.* & Melchior Gallego *de cognatione spirituali, c. 24. a. n. 1.* Ioan. Gutierrez. *can. quæstio. lib. 1. cap. 15.* & Nauar. *in man. d. ca. 22. numero 86.* in nouissima editione, Cerola *in praxi Episcopali 1. parte, verb. dispensatio, §. 4.* & Mar. Ant. Genuesis *in praxi Archiepiscopali Curia Neapolitana, cap. 25. n. 4.* dicens, non valere dispensationem, non facta mentione de incestu contra Nauarum, vt refertur censuisse S. Congregationem & sequuntur Manuel Rodriguez sibi conserarius del orden iudicial, *cap. 10. numer. 4. ad finem.* & Thomas Sanchez *de matrimonio libr. tertio, disputat. 14. nu. 3.* & lib. 8. *disput. 25.* qui inde dicunt, Salcedum supra immerito damnare dictam consuetudinem interrogandi de copula. Et hanc sententiam in terminis copulæ, & incestus cum affine sequitur Ludouic. Lopez *instru. confessorio conscientie 1. tomo, cap. 296. pag. 886.* & absolute Rebells *dicto libr. tertio, quæst. 5. numero vigesimoquarto,* & nouissime Magister sacri Palatii *in indice librorum expurgan. in Eman. Sa. pagina 119. initio,* sic corrigens, *Item non valet dispensatio super cognatione, tacto, sed carnaliter cognouerunt.* Ita censuit S. Congregatio.

33 Et ratio huius sententia est, quia incestuosi etiam cum propriis consanguineis iure prohibentur matrimonio contrahere, *ap. si quis viduam, 32. q. 7. cap. qui propinquam, cap. de incestis, 35. quæst. 3. si duo, 35. quæst. 6. cap. fin. 35. quæst. 8. cum aliis,* quamuis ob crimen incestus cum propria consanguinea non prohiberi quem matrimonium contrahere, sed solum ob incestum cum consanguinea vxoris viuæ, vel mortuæ, *cap. 1. & 2. cap. transmissæ, & cap. ex lueris, de eos qui cognouit consanguineam vxoris sue, teneant D. Thomas in 4. dist. 34. quæst. 1. art. fin. & Ricar. D. Anton. 3. parte, tit. 1. cap. 6. §. 4. Syluester in summa, verb. matrimonium, 7. sub numero 8. Armilla eodem verbo, numero 57. Caietanus in summa, verb. matrimonium Veracruz in speculo coniugiorum 1. p. art. 23. & 3. p. art. 17. ad fin. Couarr. in 4. 2. parte, c. 6. in princ. nu. 4. Matienço in rubrica, tit. 1. lib. 5. recopil. gloss. 1. num. 137. & 138. Candelabrum aureum de matrim. nu. 94. & Iacob Graf. in decisionibus aur. casuum conscientie, lib. 2. c. 80. numer. decimo tertio Henriquez *dist. lib. 12. ca. 2. §. 4. Ludou. Lopez instru. confessorio conscientie 1. tomo, d. c. 296. & 2. to. 2. par. c. 46. respondens iuribus allegatis, & Cardinalis Toletus in summa, lib. 5. cap. duodecimo & lib. 7. c. 15. & nouissime Zuallos supra numero tertio, Lefsius de iustitia & iure, lib. 4. cap. 3. num. 82. & sequitur Sarmiento libr. 7. de select. cap. 10. numero quarto, nisi ea poena à iudice, vel confessorio imponatur sibi contrarius loco sup. citato. Et tunc dicit Ricardus, quem alij sequuntur, id fuisse inductum ob iniuriam illatam matrimonio per coitum cum consanguinea vxoris. Quod etiam tenent Thomas Sanchez libr. 7. *disput. 15. numer. decimo sexto, & dist. disput. 15.* dicens fundamentum prædictæ sententiæ non esse, quod incestus præbeat impedimentum matrimonio, sed stylū Curia,**

36 Sed contra est communis sententia Canonistarum, quæ efficaciter probatur prædictis iuribus. quam tenet Abb. & Præpositus *in d. c. 1. & 2. l. par. 13. tit. 2. p. 4.* & ibi Grego. Lopez *ver. consue. parientia, Ang. in summa, verb. matrimonium, §. 5. Menoc. de arbitrar. centu. 6. addita, casu 502. numero. 98. & 106. Nauar. in man. c. 22. n. 74. & 75. d. conf. 8. numer. 1. & conf. 10. de consang. & affi.* Et probat stylus Curia, vt ipse di-

cit, & sequuntur Soto *in 4. dist. 37. q. 1. art. 1. & secundo Castro de potest. legis pœnalis, c. 7. 3. docum. circa finem, & Cord. lib. 1. quæst. 9. 12. Summa Corona 4. p. de matrim. de impedimento criminis, Man. Rodrig. in summa 1. tomo, cap. 2. 227. num. 3. & 235. numer. 8. Vega in summa 2. parte, cap. 5. casu 4. & in Espeio de curas c. 15. num. 62. Valen. 4. tomo, disput. 10. q. 5. pun. 4. & Rebe, supra, q. 18. num. 7. & dicit probabilior P. Ledesma *de matrim. quæstione 58. artic. 4. & in sum. de matrim. c. 22.**

Solum est differentia inter hos auctores, quod aliqui dicunt, non solum incestuosum cum consanguinea prohiberi matrimonium contrahere, sed etiam post contractum non posse debitum exigere, Angelus, & d. l. Part. & ibi Gregor. & Nauar. *dist. conf. 10. num. 3.* & Vega *dist. num. 62.* & probatur ex d. cap. transmissa, quamuis loquatur in incestu cum consanguinea vxoris mortuæ, Soto vero, Castro, Corduba, Manuel Rodrig. Vega *d. casu 4. & 1. & d. ca. 34. casu 97.* & Ledesma & Rebells *num. 13.* dicunt, quod licet prohibeatur matrimonium contrahere, non tamen debitum exigere.

Nec ratio Ricardi, quidquam valet, cum incestus cum affine nullo præcedente matrimonio etiam impediatur, *cap. si quis cum duabus, 33. q. 2. cap. si quis cum matre, 35. q. 3.*

Vnde etiam tunc conuincitur quod ait Soto *d. art. 1. 39.* & sequitur Candelabrum aureum *supra n. 95.* & Vega *d. cap. 5. casu 2.* Incestum cum consanguinea vxoris mortuæ non impedire matrimonium contrahendum, quod est contra textum expressum *d. c. transmissa, Thomas Sanchez d. lib. 7. dist. 15. num. 12. Rebells d. q. 18. nu. 10.*

Cum ergo incestuosus etiam cum propria consanguinea iure prohibeatur matrimonium contrahere, & omnis incestus sit de iure impedimentum impediens, licet non dirimens matrimonium, ius tacite exprimi iubet, & intrat supradicta resolutio, & doctrina. Et tunc etiam de matrimonio debet fieri mentio in impetratione dispensationis, si illud de facto contraxerunt coniuncti in gradibus prohibitis, quamuis non sit copula consummatum, ex Trident. *sess. 24. de reform. matrim. cap. 5.* alias etiam dispensatio nulla erit. Et tradit Sarmiento *d. cap. 9. nu. 3. Ledesma in summa dist. c. 272. difficultate 1. concl. & Thomas Sanchez d. lib. 8. disput. 25. a. numer. 21.* Et tunc pro hac sententia, quod de incestu debeat fieri mentio in dispensatione, facit in simili doctrina Didaei Couarr. *in 4. 2. par. capi. 16. §. 4. numer. ultim.* vbi ex Dominico confil. 33. docet, dispensationem ad matrimonium contrahendum concessam, sublato aliquo impedimento quod legitime illud matrimonium contractum dirimeret, nullam esse, si in eadem dispensatione mentio non fiat de cognatione spirituali, quæ inter impeditos aderat, per Catechismum tantum contracta, quæ tantum impedit, & non dirimit matrimonium, *c. 2. de cogn. spirituali in 6.* Sequitur Ludou. Lop. *instru. confessorio conscientie 2. tomo, part. 2. capit. 46.* ergo similiter in proposito. Quod tamen videtur intelligendum, quando illud impedimentum, dirimens non esset cognatio spiritualis ex eodem baptismo, tunc enim sufficeret exprimere, cognationem spirituales ex baptismo, cum qua confunditur cognatio ex catechismo. Sicut tamen impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus, aut matrimonio rato, cum affinitate superueniente ex matrimonio consummato confunditur. Licet tamen fecus, quando impedimentum

publicæ honestatis ex sponsalibus concurreret cum affinitate ex copula illicita, aut affinitas ex copula illicita præcedenti cum publica honestate ex matrimonio rato subsequuto. Et sic procedet, quod ait Marcus Anto. Genuen. d. c. 25. n. 10. quando concurrat impedimentum publicæ honestatis, & affinitatis, debet utrunque exprimi in dispensatione, sicut quando concurrat impedimentum affinitatis & consanguinitatis, & cessat difficultas de qua Thom. Sanchez dict. lib. 8. disp. 24. à numero 36. & ita tradit Henric. lib. 12. capit. 10. §. 3. contra Toletum lib. 7. capit. 11.

46 Et illa doctrina t Couarr. procedit in vtroque foro, licet Henric. in summa, li. 11. capit. 12. §. dicat id pro exteriori verum esse, & sic limitandum esse Con. cum Dom.

Et procedit t etiam post Concil. Trident. nam 47 hoc impedimentum cognationis spiritualis ex catechismo non est sublatum per illud c. 2. sess. 24. de reform. matri. nec de ista cognatione loquitur, sed solum de cognatione ex Bapt. seu Confirmatione, quamvis censetur restrictum, sicut illa. Ita Nauar. in manuali. c. 22. nu. 72. Bart. Ledes. in summa de Sacramentis, de matrim. difficult. 45. Cosmas Philiar. 2. parte, lib. 2. c. 4. Candelabrum aureum de matr. nu. 90. Summa Corona 4. parte de matrim. n. 21. Ludo. Lopez supra, Man. Rodrig. 1. to. c. 224. sub n. 1. & Valentia supra, & Azevedo in l. 7. ut. 20. li. 8. recopil. n. 44. D. S. I. hagum de Baptis. n. 118. Rebell. 2. parte, li. 3. q. 18. n. 2. Licet t esse sublatum teneant Veracruz 1. parte, art. 22. c. 55. ad finem, Henric. ibi, Vega in summa 1. partes c. 33. casu 24. & in Espejo de curas cap. 8. n. 78. c. 15. n. 59. Petr. Ledes. de matr. q. 56. art. 3. c. in summa c. 17. c. de baptismo c. 13. concl. 5. dubio 2. Emanuel Sa, verb. matr. impedimenta non dirimentia, n. 4. Tho. Sanchez li. 7. disp. 10.

49 Sed t contra istam sententiam videtur ob stare, quod consuetudo seruatur ob nullum incestum dispensationem peti, nec à Papa, nec ab Episcopo, vt cū Paludano in 4. disp. 34. quest. 1. nu. 14. dicente, quod in criminibus impediens matrimonium hodie de consuetudine non petitur dispensatio, testatur Corduba d. q. 12. vers. sed verum sit, & alij. Quæ t consuetudo videtur excusare, etiam si non constet, Episcopos scienter dissimulasse. Angelus supra, licet contra teneant Paludanus ibi. Syluester, & Summa Corona, & Rebell. n. 9. ubi supra. Maxime, si consuetudo est immemorialis, Caietanus s. & Ludou. Lopez d. c. 46. & Vega d. c. 5. casu 1. c. d. c. 15. nu. 62. & late Thomas Sanchez li. 7. disp. 17. à nu. 4.

51 Ex quo aliqui etiam tenent, non esse opus facere mentionem de incestu in dispensatione super cognatione, vel affinitate.

52 Respondetur, verum t videri id consuetudine seruari, quod non petatur dispensatio ob incestum, nisi in nostra specie, quando petitur dispensatio ad contrahendum, cum ipsa cognata, vel affini, cum qua est commissus incestus, quia in hoc casu in vsu est, dispensationem, seu absolutionem peti ob incestum, vt testantur Nauar. d. num. 75. in fine, Graf supra num. 11. Ludouicus Lopez d. cap. 296. Vega ibi, & Valentia d. questione 5. pun. 5. & quotidie videmus in bullis dispensationum.

53 Sed dices cum t Nauarro d. consil. 1. quest. 19. de constitutio. c. ult. de cognatione spirituali. c. d. consil. 7. 8. 9. & 10. de consanguin. c. affin. c. 6. de rescript. Enri- quez dict. lib. 12. ca. 2. §. 6. c. cap. 3. §. 8. Man. Rodrig. quez dict. cap. 236. numero quinto & Vega d. casu 97.

valere dispensationem super vno impedimento, hō facta mentione de alio super quo postea de per se poterit obtineri dispensatio, sicuti valet impetratio absolutionis ab vna excommunicatione, non facta mentione de alia. (Quod etiam tenet Marcus Anto. Genuen. d. cap. 25. num. 10. in habente duplex impedimentum affinitatis, & consanguinitatis, vel publicæ honestatis, & affinitatis.) Atque adeo valere dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de impedimento incestus, super quo postea poterit obtineri dispensatio, seu absolutio, & quando non obtineretur, valebit matrimonium, cum solum sit impedimentum impediens.

Respondetur tamen, id non esse verum, dispensationibus, quæ se contingunt, & impedimentum tacitum auget expressum super quo dispensatur, tunc enim necesse est de vtroque mentionem facere, alias dispensatio est nulla omnino, vt videmus, quando concurrat impedimentum consanguinitatis cum impedimento affinitatis, quidquid dicat Genuen. supra, vel quando est coniunctio ex duplici parte, seu linea, Couar. in 4. 2. parte. capit. 6. §. 7. num. 1. Mandos. de signatur a gratia. ritu. de dispensationib. matrimoniis circa finem, & eius filius Horatius, Mandos. ad Roman. consil. 194. numer. 1. litera A. Enriquez lib. 12. cap. 10. §. 3. & P. Ledesma de matrim. quest. 56. articulo quinto vers. quinto sequitur, & in summa de matrim. cap. 27. sexta conclusio, & in exemplo eiusdem Couarr. ubi supra de consanguinit. seu affinit. cum impedimento ex Cathedismo, & similibus. Tum enim istæ dispensationes se contingunt, & vnum impedimentum auget aliud: nam t ubi plurā obstant impedimenta, difficilius conceditur dispensatio, Menoch. de arbitrar. li. 2. casu 203. numero 13. & ubi plurā sunt obstacula, est necessaria mentio singulorum, Felin. in c. postulat. numer. 2. de rescript. & in terminis dispensationis matrimonialis, quod si adsunt pura impedimenta, omnia sunt exprimenda, alias dispensatio nulla erit, tradit Mandos. senior ubi supra, & Menoch. ibi num. 11. & Melchior Gallego supra, ca. 23. a. n. 6. & late Thomas Sanchez li. 8. disp. 23. & concludit decisio Rotæ 117. lib. 1. c. 70. li. 2. par. 3. diuersorum, quod procedit in proposito, nam impedimentum incestus auget impedimentum consanguinitatis, seu affinitatis.

Et idem est eadem t ratione in impetratione dispensationis vnius irregularitatis, non facta mentione de alia, Nauar. consil. 17. de rescript. licet contra teneat consil. 16. de clerico excommunic. numero secunda c. 3.

54 Et illud, quod t dictum est in contrarium solum habet locum in dispensationibus, quæ non se contingunt, nec tacitum auget expressum, vt in terminis dicti consilij Nauarri. 6. de rescriptis, quādo sacris initiatus impetrat à Papa dispensationem, vt possit uxorem ducere, & deinde nulla de huiusmodi dispensatione, facta mentione impetrauit, vt cognatam ducere possit, tunc enim vtraque dispensatio est valida, vt ibi docet Nauar. quem sequuntur Manuel Rodriguez d. cap. 236. num. 4. Vega in summa 1. par. c. 88. casu 3. & Petrus Ledesma d. c. 27. 3. diffic. 7. conclusio, & Thomas Sanchez lib. 8. disput. 22. numero sexto. Quia dispensationes istæ non se contingunt, sed sunt res separatæ, & super rebus differentissimis, nec vna auget aliam.

55 Quamuis est conuerso, t si talis prius impetrasset dispensationem, vt posset cognatam ducere uxorem,

rem, non facta mentione de impedimento sacri ordinis, esset nulla dispensatio, quia impedimentum sacri ordinis cum faciat illum omnino inhabilem ad contrahendum matrimonium, auget impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis.

59 Et t̄ similiter dispensatio concessa irregulari seu inhabili, vt plura possit habere beneficia, non facta mentione de irregularitate, seu inhabilitate, esset nulla, quidquid velit Rebuff. in praxi. tit. de dispensatione ratione etatis. verb. si tibi alias canonicè conferatur, a num. 4.

60 Nec obstat t̄ simile de excommunicatione, nam absolutio ab vna excommunicatione, seu alia censura, nec contingit aliam, nec vna censura auget aliam, & sic quoad expressam non est surreptio, vt dictum est sup. n. 14.

61 Sed contra istam t̄ responsionem facit difficultatem, quod ex ea sequeretur, dispensationem, quam quis impetraret ad contrahendum cum consanguinea, vel affini, habens votum simplex castitatis, seu sponsalia de futuro cum alio contracta, non facta mentione de eo, esse surreptitiam, & nullam, & consequenter matrimonium ex ea contractum nullum, quod tamen non videtur dicendum.

62 Respondetur, diuersam esse t̄ rationem in impedimento voti simplicis, aut sponsalium: nam cum ista solum impediunt matrimonium propter iniuriā quæ fieret Deo, vel parti, nec inhabilitent ad contrahendum, non augent impedimentum consanguinitatis, seu affinitatis, nec sunt dispensationes, quæ se contingant, & ideo valet dispensatio super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de voto, vel sponsalibus, remanentibus illis in suo robore, licet in voto contrarium teneat Thomas Sanchez d. disput. 23. n. 4. Quando prius impetratur dispensatio consanguinitatis.

63 Remanet ergo t̄ ex dictis rectè probata, & defensata secunda sententia, nempe, dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, esse surreptitiam & nullam omnino.

64 Et t̄ idem est in impedimento cognitionis spiritualis, & etiam in impedimento publicæ honestatis, ex d. c. 2. de eo, qui cognouit consanguineam uxoris suæ, vbi Abbas, & c. duo pueri, de dispensatione in pub. glo. fa. verb. abusus, in cap. lex illa, 36. quæst. 1. Matienso in d. rubrica, in l. lib. 5. recopit. gl. 1. n. 137. Ioan. Gutierrez canonic. quæst. libro 1. cap. 23. numero 15. & nouissime Menoch. d. centuria 6. addita, casu 502. a num. 1. ad 30. vbi tradit, quod incestus committitur cum consanguineis, affinis, & cognatis cognitione spirituali, & publicæ honestate, licet in cognitione spirituali contra teneat Thomas Sanchez. lib. 7. disput. 15. num. 8. & lib. 8. disput. 25. n. 9. cum Nauarro d. consil. vltim. de cognitione spirituali, & aliis, contra Gallego supra d. cap. 24.

65 Et cessat omnis t̄ difficultas in hac quæstione, primo, nam ita seruatur de stylo Curie nouissime, qui habet in dispensationibus super impedimento consanguinitatis, affinitatis, cognitionis spiritualis, vel publicæ honestatis faciendam mentionem de copula, & soluitur maior compositio Et stylus Curie facit ius, cap. quam graui, de crimine falsi, cum ei adnotatis, etiam in partibus, vt dictum est supra 1. parte, cap. 5. numero 87. & 88. quidquid dicat Zuallos supra a numero 20. Nec istylus est solum pro foro exteriori, vt sine fundamento perperam inquit Enriquez supra.

2. Tom.

Secundo, t̄ quia ita declarauit S. Congregatio Concilij, vt in sequentibus declarationibus super cap. 5. sessione 24. de reformatione matrimonij. Prima, Quis cognouerunt carnaliter sine tractatu & cogitatione matrimonij, postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secum differari in aliquo impedimento, scientes se carnaliter cognouisse, si obtinent ex aliqua causa iā probata dispensationem, possunt dici obreptitiae ac surreptitiae, & sic nullam obtinuisse dispensationem, ex eo solo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem. Secunda, Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem surreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali cognitione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo quod dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito, necessariam esse de iure expressionem copula carnalis, prout stylus Curie obseruat. Quas declarationes adducit post hæc Rebellus 2. parte ad finem, libro quarto.

67 Et apparet etiam t̄ ex declaratione vltima infra adducta, numero 70. & aduertit additio Nauarri dicto consilio nono de consanguin. & affin. dicens: Aduerte, quia refertur Congreg. censuisse, consanguineos, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, esse surreptitios, & matrimonium postea contractum esse nullum. Cui sententiæ videtur etiam ipse D. Nauarr. postea ad hæc in 4. editione (sui manualis confess. vicesimo secundo, numero 86, in fine, & ita obseruat praxis.

68 Et ita certam t̄ rem esse, stando determinationi Congregationis Cardinalium, vt standum esse ait, tenet P. Led. de matrim. d. 9. § 6. art. 5. & in summa d. cap. 27. 3. diffi.

69 Proceditque ista secunda t̄ sententia, etiam si copula sit habita post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam tamen Ordinarius, cui dispensatio commissæ est, iuxta decretum Concilij sess. 22. de reform. cap. 5. dispenset, nam etiam tunc dispensatio est nulla ob non factam mentionem de copula. Et ratio est, quia cum ante quam Ordinarius dispenseret autoritate Apostolica ex commissione sibi facta, nondum sit dispensatio perfecta, & in esse deducta, surreptitia videtur, non facta in ea mentione de dicta copula, cum incestus sit de iure impedimentum, iuxta dicta, atque adeo necessarium erit obtinere nouam dispensationem, seu perinde valere, iuxta stylum Curie (& si copula est secreta, potest expediri gratis in foro conscientie per S. Pœnitentiarium) & ita contra Cordubam in summa, quæst. 45. opinione 2. puncto 5 quem sequuntur Ludovic. Lopez d. 1. tome, cap. 296. Man. Rodríguez 1. tom. d. cap. 236. num. 8. Vega 2. part. d. cap. 30. casu 97. (qui casu sequens. empero. & Manuel Rodriguez num. preced. vbi variare videntur, loquuntur, quando ante factam dispensationem ab Ordinario contraxerunt de facto, male intelligentes Ioannem Gutierrez infra) & Cerola in praxi Episcopali, 1. parte, vers. dispensatio, § 6. dicens, valere dispensationem, quando copula fuit habita post datam supplicationis, quod etiam consequenter tenuit Nauarrus consilio 10. & 11. de consanguinit. & affinitat. & stando in iure communi P. Ledesma d. art. 5. & d. cap. 27. 4. difficultate 1. conclusio nis, rectius tenet Ioan. Gutierrez, dict. lib. can. quæst.

N

cap. 15. dicens ita declaratum à S. Congregatione Concilij.

70 Proinde tunc vera est, & apparet ex declarationibus sequentibus super dictum cap. 5. si post impetratas literas dispensationis ante illarum presentationem, & decretum Ordinarij se cognoverunt, nullis factis, aut adhibitis solemnitatibus committitur Ordinario, quod si dicta littera dispensationis sibi presentabatur & causam eis expressa probabitur legitime coram se, & quod oratores post impetratas se cognoverunt, dispenses cum eis, iniuncta tamen ipsis salutaris poenitentia propter incestum arbitrio suo, quod si tales contraxerunt coram paroco, habita notitia obtemperantis dispensationis, & se carnaliter cognoverunt, committitur, ut supra, & additur, & punito paroco, quod non servata forma Concilij coniunxit oratores in matrimonium, & gravius, si tunc sciuit illos in gradu prohibito se attinere, nec literas dispensationis vidit. Alia. Qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuntio, quod littera fuerunt expedita contraxerunt, vel se cognoverunt, & ita verum est fuisse expeditas, & habere datas ante contractum, vel commixtionem dandas dispensationes esse, Congregatio Cardinalium censuit, idem visum est, etiam quod littera essent expedita, sed supplicatio signata, data, & ex toto expedita. Alia. Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini censuit, dispensationem reddi nullam ex copula precedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione, copulam vero superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam, non impedire matrimonij validitatem. Quas declarationes adducit etiam post hac Rebellus dicta 2. parte ad fi. lib. 4.

71 Et advertit additio Navarri d. consil. 10. dicens, aduertendum casum, de quo in presenti consilio differre ab illis, de quibus in duobus precedentibus consiliis, sed nihilominus referri S. Congregationem incluisse, & in hoc casu hoc ad sedem Apostolicam pro quibusdam certis literis obtinendis remittendos à iudicibus, antequam in vim privatarum litterarum dispenserent.

72 Et idem declaratum intellexi à S. Poenitentiarum, ad instantiam D. Petri Fernandez Terminij Episcopi Abulen. & stando in declaratione S. Congregationis prout standum esse ait, tenet Petrus Ledesma supra, praesertim d. cap. 274. difficultate, 1. conclusionis, & novissime tenet Thomas Sanchez lib. 8. disputat. 25. n. 8. & 11. & sentit Humada ad Gregorium Lopez in l. 2. tit. 15. p. ar. 2. glof. 10. a. n. 5. & sequitur Prosper de Augustino in appendice ad summam bullarum, Quarante 2. p. verb. matrimoniales dispensationes, pagin. 585. dicens, quod praxis Romanae Curiae, pariterque S. Concilij Congregatio censuit, quod dispensationes factae non expressa copula habita inter consanguineos, vel affines, etiam post commissionem Romani Pontificis factam Ordinario de dispensando, ante tamen quod ab ipso dispenseretur, surreptitiae sunt, & nullae. Et ita plane tenet Rota in causa Cæsar-Augustana status coram Bubalo decisi. Farin. 5. & 56. n. 1.

73 Si autem si copula sit habita post dispensationem perfectam, & factam ab Ordinario, vel post dispensationem impetratam in forma gratiosa non commissaria, non dubium est, quin dispensatio super impedimento cognationis, seu affinitatis, & matrimonium sequuta sint valida, cum dispensatio sit recte facta, & tenet Corduba supra in fine, & Ioannes Gutierrez & Humada supra, & Rebellus d. l. 3. quest. 5. num. 24. versic. dixi ante confirmationem, & facit regulam legitimam de regul. iur. in 6. Et patet ex declaratione ultima supra adducta num. 70. licet in hoc ma-

le teneat contrarium Melchor Gallego supra à numero 16.

Nec obstat copula superueniens, nam cum impetrantes iam sint dispensati, & habilitati ad contrahendum matrimonium, non est incestuosa, & consequenter non induxit impedimentum incestus, Manuel Rodriguez d. capitulo 236. numero 7. in fin. & Vega d. 2. parte, capitulo 34. casu 98. Thomas Sanchez libro 7. disp. 67. numero 9. & Rebellus ubi proxime. Et esto esset incestus, non dirimeret matrimonium, cum solum sit impedimentum impediens. & in eo posset Ordinarius dispensare, Navar. capitulo 22. numero 75. & 85. Valentia 4. tom. disp. 10. quest. 5. puncto 5. & Thomas Sanchez plures citans d. libro 7. disp. 17. num. 15.

Et facit quod in simili de copula cum affine in tertio, vel quarto gradu ex actu fornicario, recte tradit Bartholomæus Medina in summa lib. 1. c. 14. in declaratione sexti precepti. §. versic. secunda. Ioan. Gutierrez d. lib. 1. c. 23. nu. 3. Petrus Ledesma de matrim. quest. 55. art. 3. 5. dubio, & in summa c. 15. 3. difficultate, 6. conclusionis, & 2. parte, tract. 27. cap. 3. conclusionem 5. Manuel Rodriguez 1. tomo c. 207. n. 2. & Vega 1. parte, c. 55. casu 7. notabili 5. & Thomas Sanchez d. disp. 67. num. 8. non esse hodie incestuosam, ex quo possunt matrimonium contrahere, quamvis contra teneant Candelabrum aureum de matrim. n. 209. & Ludovic. Lopez 2. tomo 2. partis, capit. 50. Azevedo in l. 7. tit. 20. lib. 8. recopil. a. num. 34. qui tamen cogitandum relinquit.

Et facit declaratio S. Congregationis Concilij, quae sic ait: Sanctus Dominus noster Gregorius ex sententia Congregationis dixit decreto c. 4. sessione 24. de reformatione matrimonij, sublatum impedimentum quoque superuenientis affinitatis post contractum matrimonium, quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est, ergo & istud, quod solum impedit, ne is, per quem contracta est affinitas, sine peccato possit exigere debitum, quod minus est. Praeterea Concilium subtulit tertium, & quartum gradum, ergo in omnibus.

Advertendum tamen est, sufficere narrare Papae in supplicatione dispensationis copulam non dicendo, quot vicibus sit habita, licet saepe habita fuerit, non enim est vis in hoc, quod semel, aut pluries sit habita, quia non est maius, aut plus impedimentum ex copula pluries habita, quam ex semel habita, & ita practicatur, Thomas Sanchez libro 8. disp. 24. numero 7.

Pro quo facit, quod si quis tunc, seu teneat in baptismo plures filios alicuius, vnica tantum est compaternitas, ut audiui declarare D. Clementem VIII. dum esset Darius Sixti V.

Et si quis ter, & vel quater contraxit nuptias, non est necessarium id exprimere in dispensatione bigamiae, Navar. consil. 2. de bigamis, & Vgolin. de irregularitate, capitulo 56. §. 7. numero 3. Thomas Sanchez libro septimo disp. 86. numero 24. Enriquez libro 12. capitulo 6. §. 9. Auila de censur. 7. parte, disp. 8. in fine.

Et in dispensatione irregularitatis contractae, ex eo quod quis excommunicatus celebravit, non videtur necessarium exprimere, quod pluries celebravit, aut pluribus excommunicationibus ligatus, quia vna tantum videtur irregularitas, Enriquez libro 12. cap. 10. §. 3. & libro 14. capit. 7. §. 5. Thom. Sanchez libro 8. disp. 24. numero 7. Auila disp. 10. dub. 8. Et in excommunicatione, qui pluries celebravit in excommunicatione, tenet Navar. consil. 3. de rapiorib. numero 6. & Cerola

Ceroia *in praxi*, 2. *partie*, *verb. irregularitas*, §. 12. *ad fin.*

- 81 Licet in eo, qui celebrauit ligatus pluribus excommunicationibus, contra teneat Nauarr. *consil.* 16. *de clerico excommunicato*, nempe, quod contrahat plures irregularitates. Quod si verum erit in eo, qui celebrat ligatus diuersis censuris, nempe, excommunicatione, & interdicto, seu suspensione, *ut in consil.* 15. *praced.* Auila *sup.*
- 82 Et licet Manuel Rodriguez 1. *tom.* 6. 267. *num.* 1. & Vega 2. *p. c.* 15. *casu* 2. *in princ.* dicant, quod excommunicatus, seu interdictus ex duabus causis celebrando incurrit irregularitatem ex duabus causis in dispensatione exprimentis. Cuius contrarium tenet idem Man. Rodriguez sibi non constans, inferius *cap.* 181. *n.* 3. vbi ait, quod ligatus pluribus excommunicationibus, celebrando prima vice non incurrit nisi vnam irregularitatem, quia non committit nisi vnum delictum.
- 84 Et non solum ob celebrationem in excommunicatione, seu alia censura iteratam, vna tantum incurritur irregularitas, & non plures, sed etiam ob homicidium, rebaptizationem, seu aliud delictum iteratum, ex quo incurritur irregularitas; quia eadem est ratio, licet contra teneat Man. Rodriguez *d. cap.* 181. *num.* 12. vbi ait, quod irregularis ob homicidium, rebaptizationem, aut celebrationem cum aliqua censura, si iterum id faciat, incurrit secundam irregularitatem.
- 85 Nec enim multiplicantur irregularitates multiplicatis transgressionibus, seu peccatis eiusdem generis, seu speciei, licet contrarium teneat Suarez 5. *romo. disput.* 42. *sectio.* 1. *n.* 2. vbi de irregularitate ex rebaptizatione, & Molina *de iustitia, tract.* 3. *disput.* 41. *n.* 3. & 7. Quamuis scilicet sit in censuris, quæ multiplicantur multiplicatis transgressionibus, seu peccatis eiusdem generis, vt per Suarez *d. 5. tomo, disput.* 1. *sect.* 3. & Vgolinum *de censuras, tabula* 1. *cap.* 16. §. 3. Molina *ibi*.
- 87 Et ratio differentia est, quod irregularitas est quedam inhabilitas per modum habitus, & permanentis, & sic non multiplicatur multiplicatis actibus eiusdem rationis, seu generis, censura autem est quedam poena per modum transeuntis, cum sit de se absolubilis, seu vinculum dissolubile, Vgolin. *dict.* *tab.* 1. *capitulum* 12. & 13. & *cap.* 16. §. 4. Suarez *disput.* 1. *sect.* 1.
- 88 Non tamen videtur si verum, quod ait Enriquez *d. capitulum* 10. §. 3. quod si quis cum duabus sororibus eius, cum qua vult contrahere, copulam habuit, non sit necessarium in dispensatione id exprimere (quod etiam tenent Manuel Rodriguez *dict.* 1. *tom.* *capitulum* 236. *num.* 1. *in fine*, & Vega *d. 2. partie, cap.* 34. *casu* 98. *in fine*) nec in dispensatione patruelium, seu consobrinorum sit necessarium exprimere; quod sunt per viam vtriusque parentis, quod re vera videtur falsum, nam ibi est duplex gradus, & ita tenent Thomas Sanchez *lib.* 8. *de disput.* 24. *a. num.* 4. Vnde si etiam in descendentes ab illis erit etiam duplex gradus exprimendus in dispensatione. Quamuis si vbi duo patruels, seu consobrini ex dispensatione matrimonium contrahunt, in eorum nepotibus non videtur considerandus, nisi secundus gradus: nam alter confunditur & cessat per matrimonium, & dispensationem auorum: vnde si secus esset, si sine matrimonio & dispensatione habuisset filios incestuosos.
- 91 Et prædictis inferitur, quod si copula sit habitus, an

2. Tom.

tequam supplicatio Papæ porrigatur, & in ipsa fiat mentio de copula, crit dispensatio valida, licet antequam Ordinarius dispense, iterum copula habitus sit inter eos, de qua non est facta mentio, quia ea non auget, nec facit nouum impedimentum; Thomas Sanchez *supra*, *n.* 8.

Placet tamen, quod ait Marcus Anto. Genuen. *d. c.* 25. *n.* 5. nempe, fuisse etiam rescriptum ab vrbe anno 1601. quod si impetrantes post factam separationem à Vicario delegato de nouo carnaliter se cognouissent, est opus noua dispensatione, seu perinde valere, quando tamen incestuosi expresserunt incestum, & non se separauerunt, valet dispensatio, vt patet ex verbis dispensationis, dum præcipitur fieri separationem.

Aduertendum est etiam, si quod si coniuncti in gradibus prohibitis narrent, copulam inter eos esse habitam, & copulam ipsam, seu potius notam, & infamiam ex ea ortam, tradant pro causa, vt facilius cum eis dispense, surreptitia erit & nulla dispensatio, si eo sine habita sit copula, & illum non expriment, tunc enim non solum videntur tacere verum, sed etiam æquipollenter exprimere falsum, scilicet, quod non eo animo deliquerunt, vt eis fieret illa gratia, id enim subindicant, dando illud pro causa gratiæ, quam petunt, Nauarrus *d. cap.* 22. *nu.* 86. & in *cap. si quando de rescript. except.* 5. *num.* 5. & Ioannes Gutierrez *d. cap.* 15. *num.* 20. Ludouic. Lopez *instructorio conscientie* 1. *tom.* *cap.* 48. *prope finem*; & *d. cap.* 296. & 2. *tom.* 2. *part.* *cap.* 43. Toletus *in summa lib.* 7. *cap.* 18. & Manuel Rodriguez *quest. regularium* 2. *tom.* *quest.* 46. *artic.* 6. & Rebellus 2. *part.* *lib.* 3. *q.* 5. *numero* 24.

Quamuis Enriquez *d. libro* 12. *cap.* 3. §. 8. dicat, in foro conscientie non esse necessarium exprimere istam dolosam intentionem talis finis. Et si ita in literis dispensationum quando narratur copula, & petitur dispensatio ob infamiam, &c. dicitur, quod eam habuerunt fragilitate carnis, & non animo facilius obtinendi dispensationem: & ponitur clausula, quod accipiatur ab impetrantibus iuramentum de hoc.

Si tamen impetrantes non traderent pro causa dispensationis copulam expressam, seu notam, & infamiam ex ea ortam, sed aliam causam, seu causas traderent, non esset surreptitia dispensatio, quamuis non expriment talem intentionem, & finem, nam tunc non videntur vllò modo, nec etiam æquipollenter falsum exprimere, cum eam non tradant pro causa, sed eam expriment, ratione impedimenti, atque adeo cessat dicta ratio. Et ita tenendum est, quidquid dicat Ludouic. Lopez *d. cap.* 296. & Thomas Sanchez *lib.* 8. *disput.* 25. *n.* 38.

Rursus aduertendum est, quod ad hunc effectum contrahendi impedimentum incestus sufficiat habere copulam penetrando vas, etiam sine seminatione intra ipsum vas, quia talis vere est copula incestuosa. Sicut si ad rationem adulterij, & petendi diuortij, sufficeret similis copula, Petrus Ledesma *de matrimon. quest.* 55. *art.* 3. *dubio* 2. *ad* 3. Licet si ad contrahendam affinitatem requiratur copula consummata, per quam seminetur intra vas, *capitulum extraordinaria*, 35. *quest.* 3. Nauarrus *in manuali capitulum* 22. *num.* 42. Soto *in 4. distinct.* 41. *quest.* unica, *art.* 2. Candelabrum aureum *de matrimon. numero* 198. Petrus Ledesma *d. art.* 3. *dubio* 2. & *in summa de matrimon. cap.* 15. §. 5. *conclus.* Enriquez *libro* 12. *cap.* 10. §. 1. Ludouicus Lopez *d. cap.* 50. Manuel Rodriguez 1. *tom.* *cap.* 226. *num.* 1.

N 2

101 & alij, & ad consummationem matrimonij, vt per Thomam Sanchez *de matrimon. lib. 2. disput. 21.* qui plures refert. Et quamuis & contrarium in proposito teneat candelabrum aureum *de matrimon. num. 69.* dicens, quod ad hoc vt impedimentum hoc incestus incurratur, oportet vt vir talem consanguineam cognouerit intra vas, & cum alijs circumstantijs requisitis in affinitate. Et nouissime Thomas Sanchez *libro septimo, disputat. 15. numero 11. & lib. 8. disput. 25. num. 20.*

103 Et e conuerso & ad hunc effectum contrahendi impedimentum incestus non videtur sufficere seminare intra vas, seu semen intus intrare, si vir non penetrat vas, & intrat claustra pudoris, quia ibi non est copula vera & perfecta, & itidem ad rationem adulterij, & diuertij, saltem respectu viri. Quamuis id sufficiat & ad contrahendam affinitatem, ex quo est commixtio seminis, & fiunt vna caro, vt per citatos, maxime, Candelabrum aureum, *nu. 198.* Petrum Ledesma, & Manuel Rodrig. *ubi supra*, & Thomam Sanchez *lib. 7. disp. 64.*

105 Et eadem & ratione ad confirmationem matrimonij, vt per Thomam Sanchez *d. disp. 21. n. 2.* qui alios citat.

106 Vltimo aduertendum & est, quod si copula sit habita inter cognatos, seu affines ignorantes probabiliter, seu bona fide, se esse cognatos, vel affines, non erit opus in dispensatione narrare copulam, quia tunc non contrahitur impedimentum incestus, *cap. si quis cum duabus, & cap. si quis cum matre, & cap. quidem, 34. quest. 2. & d. cap. qui propinquam, & cap. si quis cum matre, 35. quest. 3. & d. cap. ex literis, de eo, qui cognouit consanguineam uxoris sue.* Et facit *cap. discretionem, eod. tit. & c. 2. de cognitione spirituali, & c. si vero, 2. de sentent. excomm. Soto in 4. dist. 37. quest. unica, art. 2.* Corduba *lib. 1. quest. 12.* Petrus Ledesma *de matrimon. q. 55. artic. 6. 5. difficultate, & in summ. d. cap. 15. de matrimon. 13. conclus. 1. de offic. Victoria in summ. de matrimon. numero 288. & Candelabrum aureum, numero 97. Graff. d. libro 2. cap. 81. numero 4.* Manuel Rodrig. *d. i. rom. cap. 241. num. 11. & Vega 2. par. cap. 5. casu 1. & 5. Rebellus 2. par. lib. 3. quest. 18. num. 11. & Tho. Sanchez lib. 7. disp. 15. n. 9. & lib. 8. disput. 25. nu. 10.* vbi id tenet, etiamsi alter tantum coiens ignorat (quod tamen non placet, quia est impedimentum ex parte scientis.)

Et ratio est, & quia tunc non est incestus formaliter, nec fuit commissum peccatum incestus, secundum citatos, & quod tradit D. Thomas *1. 2. quest. 76. artic. 3. & ibi Caietanus, & Molina, Syluester verb. ignorantia, quest. 6.* Castro *de lege pœnali, libro 2. cap. 14.* Couar. *in cap. alma mater, 1. par. §. 10. num. 13. 15. & 16.* Gabriel Vazquez *1. 2. disput. 124. num. 3. & 4.* Suarez *5. como, disput. 4. section. 8. num. 12. & 13.* Graff. *libro 4. cap. 9. numero 41.* Vgolin. *de censur. tab. 1. cap. 9. §. 8. a num. 7. & Zumel. 1. 2. quest. 76. art. 3. & art. 4. disputat. 3.* Auila *de censur. 2. par. cap. 5. disput. 5. dubio 6.* Molina *de iusticia, tract. 3. disput. 23.* Lorca *1. 2. disputat. 33. de peccatis, memb. 1.*

108 Et ideo & etiam in confessione non esset opus tunc dicere circumstantiam consanguinitatis, seu affinitatis, Vega *d. casu 1. & 1. par. capite 55. casu septimo notab. 2.*

109 Qui tamen & male ibi, & *d. c. 5. casu 1. & 5.* ait contra Man. Rodrig. *d. c. 241. n. 11.* quod habens copulam cum sua affini, seu cognata scienter, ignorans tamen inuincibiliter pœnam contra incestuosos iure positam non incurrat illam.

Quamuis verum & sit, quod quoties nariatur copula in dispensatione, etiam si dicatur ignorante habita, soluitur maior compositio, sicut quando fuit scienter habita, sicut etiam quando dispensatio petitur ob notam & infamiam mulieris, etiam non sequuta copula.

Nec obstat & *tex. in d. cap. si quis cum duabus, & in ut cap. quidem 34. quest. 2.* vbi iis, qui commiserunt incestum ignoranter, non permittuntur coniugia absolute, sed post pœnitentiam etiam septem annorum.

Quia & ultra quod Concilium Triburiense, ex quo sumpta sunt, non est generale, sed provinciale, vt patet in tomis, & summa Conciliorum, id videtur intelligendum, quando imponebatur huiusmodi pœnitentia, & prohibitio, iuxta Canones pœnitentiales antiquos, qui iam non sunt in vsu, vt alias in casu *c. si homo, 35. qu. 3.* vnde videtur processisse dictus stylus soluendi maiorem compositionem in partem pœnitentia.

Incestuosi & vero scienter, absolute, & perpetuo prohibentur iure contrahere matrimonium, & sic non erat canon pœnitentialis.

Tandem pro conclusione & huius capituli notandum est, quod de surreptione rescriptorum iustitiae non datur incuria propter facilem recursum ad signaturam, & ita fuit in dictum in causa Toletana primitiarum, 23. Febr. 1590. coram domino Comitulo, & ita tunc reformaciones commissionum semper proponi in signatura.

Et idem videtur & etiam seruari in hoc Regno in rescriptis, & commissionibus emanatis à Nuntio, nā semper pro reformatione recurritur ad ipsum Nuntium, qui solet reformare commissionem, quando aliquid rationabile, seu aliqua iusta causa allegatur.

CAP. IV.

An requiratur, quod collatio fiat publice, seu palam, & non clandestine, & de probatione illius.

SVMARIA.

An necessario requiratur collationem palam fieri, & non clandestine, à numero primo & sequentibus, resoluitur, quod licet collatio facta clandestine, & secreta suspitione non careat, non tamen est nulla, sed valet nec ideo est irritanda, & etiam facta de nocte, licet speciale sit in electione, quod facta clandestine, & de nocte non valeat, in ea dumtaxat, in qua seruanda est forma, cap. quia propter, de electione alia enim etiam facta occulte, & clandestine valet sicut collatio.

Quamuis collatio clandestina, & secreta valeat, requiritur tamen ad eius probationem, vt fides de ea quoquo modo fieri possit, per instrumenta, vel testes, quibus probatur collatio, n. 10. Qua iuxta stylum Palatii, & Curie Romanae, non probatur literis Ordinarj, seu Legati suo sigillo sigillatis contra impetrantes, seu prouisos Apostolicos, & in eorum praiudicium ad euitandas fraudes, & c. etiam si essent nominati testes, si secretarius non esset notarius, vel si testes non essent subscripsi, à n. 11. & seqq.

Circa quod adducuntur variae resoluciones, & decisiones Rōi, à n. 14. & seqq. quarum summa ponitur numero 27.

Quot